

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 33, LT-01506 Vilnius, tel. (8 5) 266 1400,
faks. (8 5) 266 1402, el. p. ministerija@sam.lt, http://www.sam.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603472

Savivaldybių administracijoms (pagal sąrašą) 2021-05- Nr.

DĖL PSICHOLOGINIŲ KRIZIŲ VALDYMO PASLAUGŲ

Sveikatos apsaugos ministerija (toliau – Ministerija) žiniai informuoja apie Psichologinių krizių valdymo paslaugas, nuo 2021 m. liepos 1 d. planuojamas išplėtoti visoje šalyje.

Tuo tikslu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu netrukus bus patvirtintas Psichologinių krizių valdymo paslaugų organizavimo tvarkos aprašas. Aprašas reglamentuoja tokį psichologinių krizių valdymo paslaugų organizavimo modelį: planuojama, kad Lietuvoje nuo 2021 m. liepos 1 d. veiks Psichologinių krizinių įvykių skambučių centras (toliau – Skambučių centras) ir 5 mobilios psichologinių krizių įveikimo komandos (toliau – mobilios komandos).

Skambučių centro specialistai vieningu telefono numeriu priims skambučius, budės ir perduos užsakymus mobilioms komandoms, o 5 mobilių komandų specialistai vyks į krizinio įvykio vietą (įvykus psichologinei krizei, pagalbą teiks kvalifikuoti patyrę psichologai, praėję mokymus psichologinių krizių srityje). Šios paslaugos planuojamos finansuoti valstybės biudžeto lėšomis.

Nemokamos ir anoniminės psichologinių krizių valdymo paslaugos bus teikiamos asmenų, kurie buvo paveikti krizinio įvykio ir dėl jo išgyvena psichologinę krizę, grupėms (toliau – paslaugų gavėjai):

- įstaigų (mokyklų, asmens sveikatos priežiūros įstaigų, įmonių, organizacijų ir pan.) nariams;
- šeimoms (kai paveiktas daugiau kaip vienas asmuo);
- bendruomenėms bei kitoms organizuotoms ar neorganizuotoms susijusių asmenų grupėms (pvz., namo bendrijos nariams, renginio dalyviams ir kt.).

Psichologinių krizių valdymo paslaugos bus teikiamos įvykus kriziniam įvykiui (įskaitant ir dėl COVID-19 ligos), kuris atitinka bent vieną iš šių kriterijų:

- Kai artimasis, bendradarbis ar kitas asmuo, susijęs emociniais ryšiais:
 - patiria ūmią psichikos būklę, kai asmuo iškreiptai suvokia ir (ar) praranda racionalų ryšį su realybe;
 - patiria smurtinę mirtį, nusižudo arba bando žudyti;
 - staigiai miršta ar patiria terminalinę būklę dėl kitų priežasčių;
 - yra nukentėjęs nelaimingame atsitikime, kuriame sužeistas ar žuvo žmogus, yra įtariamas tokio nelaimingo atsitikimo kaltininkas ar kitaip paveiktas nelaimingo atsitikimo aplinkybių;
 - tapo smurtinio nusikaltimo, kuriame sužeistas ar žuvo artimasis, liudininku, ar yra kitaip paveiktas tokio krizinio įvykio;
- Kai tampama nelaimingo atsitikimo ar žmogaus mirties liudininku (-ais);

- Kai dėl krizinio įvykio sukeltų pasekmių jaučiamas į konkretų asmenį ar asmenų grupę nukreiptas itin didelis neigiamas visuomenės, socialinių tinklų ir (ar) žiniasklaidos dėmesys;
- kitos situacijos, kai, Skambučių centro specialistų nuomone, yra poreikis teikti psichologinių krizių valdymo paslaugas krizinį įvykį išgyvenančiai asmenų grupei.

Skambučių centras nuo 8 iki 20 val. kasdien (įskaitant savaitgalius ir šventines dienas) budės, priims ir registruos skambučius bendroju telefono numeriu ir kitomis nuotolinio ryšio priemonėmis, suteiks pirminę konsultaciją, o prireikus bus teikiama skubi pirmoji psichologinė, emocinė pagalba, psichologinė ir (ar) krizės valdymo konsultacija dėl būtinų krizės valdymo veiksmų (kaip elgtis iki atvyks mobilioji komanda). Jei į Skambučių centrą kreipsis pavieniai asmenys ar asmenų grupės, neatitinkantys numatytų paslaugų gavėjo kriterijų arba situacija neatitinka krizinio įvykio kriterijų, asmuo bus nukreipiamas į jo gyvenamojoje teritorijoje teikiamas paslaugas (suteikiama informacija apie psichologinės, socialinės ir kitos pagalbos poreikius atitinkančių paslaugų gavimą), Skambučių centro specialisto sprendimu pavieniams asmenims gali būti teikiama skubi psichologinė, emocinė pagalba.

Mobiliosios komandos psichologai, atitinkantys aukštus kvalifikacijos ir patirties reikalavimus, esant kriziniam įvykiui savo darbo laiku (nuo 8 iki 20 val. kasdien) vykdys krizinio įvykio intervencijas (paveiktų asmenų grupinį arba individualų konsultavimą, psichoedukaciją apie streso poveikį, galimas psichofiziologines reakcijas, savižudišką elgesį, potrauminio streso sutrikimo reiškinių ir šių reiškinių prevenciją, pagalbos sau ir kitiems būdus, motyvavimą priimti tolimesnę pagalbą). Bus teikiama vadybinė ir komunikacinė pagalba susijusi su krizinio įvykio valdymu. Taip pat pagalba apims ir psichologinių krizių postvenciją (tarpininkavimą ir motyvavimą kreipiantis tolimesnės pagalbos, tęstinės psichologinės pagalbos teikimą - iki 5 individualių ir (ar) grupinių konsultacijų).

Komandos veiks regioniniu principu, viena komanda aptarnaus 2 apskritis (apskričiai priklausančias savivaldybes):

Komandos pagal regioną	Savivaldybės, kuriose veiks mobili psichologinių krizių įveikimo komanda
Vilniaus - Alytaus regionas	Vilniaus m., Vilniaus raj., Elektrėnų, Šalčininkų raj., Širvintų raj., Švenčionių raj., Trakų raj., Ukmergės raj., Alytaus m., Alytaus raj., Lazdijų raj., Varėnos raj., Druskininkų
Kauno - Marijampolės regionas	Kauno raj., Kėdainių raj., Kaišiadorių raj., Jonavos raj., Prienų raj., Raseinių raj., Kauno miesto, Birštono, Marijampolės raj., Kalvarijų raj., Kazlų Rūdos raj., Šakių raj., Vilkaviškio raj.
Klaipėdos - Tauragės regionas	Klaipėdos m., Klaipėdos raj., Neringos, Palangos m., Kretingos raj., Skuodo raj. Šilutės raj. sav., Tauragės raj., Pagėgių, Jurbarko raj., Šilalės raj.
Šiaulių - Telšių regionas	Šiaulių m., Šiaulių raj., Akmenės raj., Joniškio raj., Kelmės raj., Pakruojo raj., Radviliškio raj., Telšių raj., Mažeikių raj., Plungės raj., Rietavo sav.
Panevėžio - Utenos regionas	Panevėžio m., Panevėžio raj., Biržų raj., Kupiškio raj., Pasvalio raj., Rokiškio raj., Utenos raj., Anykščių raj., Ignalinos raj., Molėtų raj., Zarasų raj., Visagino sav.

Skambučių centro veikla bus vykdoma įgyvendinant šioms paslaugoms teikti skirtą projektą, kuris bus atrinkamas konkurso būdu vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro patvirtintais Psichologinių krizinių įvykių skambučių centro 2021 metų konkurso organizavimo nuostatais (konkursas bus paskelbtas gegužės pabaigoje, galimi pareiškėjai – viešieji juridiniai asmenys).

Mobiliųjų komandų paslaugos perkamos viešųjų pirkimų būdu (pirkimo konkursas bus paskelbtas gegužės pabaigoje - birželio pradžioje).

Tiek Skambučių centro, tiek mobiliųjų komandų veiklą koordinuos ir atrankas bei pirkimus vykdys Valstybinis psichikos sveikatos centras, todėl visą susijusią informacija bus skelbiama centro tinklapyje www.vpsc.lrv.lt.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą, **maloniai prašome informuoti** Jūsų savivaldybėje veikiančias įstaigas ir organizacijas, kurioms psichologinių krizių valdymo paslaugos gali būti aktualios arba **įstaigas, kurios gali būti potencialiais pareiškėjais Skambučių centro veiklai ir/arba dalyvauti mobiliųjų komandų paslaugų viešuosiuose pirkimuose.**

Kilus klausimų ar neaiškumų, prašome kreiptis į Aureliją Čepulytę, tel. (85) 2102817, el. p. aurelija.cepulyte@vpsc.lt.

Viceministrė

Živilė Simonaitytė

Marija Oleškevičienė, tel. (85) 2661420, el. p. marija.oleskeviciene@sam.lt

